

להם הקב"ה, לא שאני צריך לכם, אלא שתאירו לי כדרך שהארתי לכם, למה, לעלות אתכם בפני האומות שיהיו אומרים ראו האיך ישראל מאירין למי שהוא מאיר לכל העולם, משל למה הדבר דומה לפקה וסומא שהיו מהלכין בדרך אמר לו פקה לסומא כשנכנס לתוך הבית צא והדלק לי את הנר הזה והאר לי וכו' שלא תהא מחזיק לי טובה שהייתי מְלַךְ בדרך לכך אמרתי לך האר לי וכו' ע"כ. **ומבואר** במדרש שהקב"ה אומר לישראל שיאירו לפניו במנורה שבמקדש כדי שידמו בנפשם שכביכול החזירו טובה להקב"ה על שהאיר להם במדבר בעמוד האש, וכל זה לגודל החביבות שיש בין ישראל לאביהם שבשמים וכאותו פקה שרצה להניח את דעת הסומא ולתת לו הרגשה טובה ונעימה שהחזיר לו טובה על טובתו שהיה לו לעינים בלכתו בדרך, וראה בתנחומא (פאטעק 7) בפ"י ע"ן יוסף, "כדי שיהיה לכם מעלה לפני כל בני העולם שיאמרו שאין ישראל כפויי טובה שהם מאירים למי שמאיר להם" ע"כ. ועצם הדבר שהקב"ה מבקש מישראל שיחזירו לו כביכול טובה על טובתו ובאותו מידה שמדד להם, אור בגין אור, בזה נראה בעליל שה' הפיץ בנו ועבודתנו רצויה לפניו.

פרק ג

הדלקת נ"ח דומה להדלקת המנורה שבביהמ"ק

בפר' בהעלותך (מ, 6) כתב רש"י בשם מדרש תנחומא כשראה אהרן חנוכה הנשיאים חלשה אז דעתו שלא היה עמהם בחנוכה, אמר לו הקדוש ברוך הוא, חייך, שלך גדולה משלהם שאתה מדליק ומטיב את הנרות, עכ"ל. **ובתנחומא ובמדרש** כתבו בזה"ל: "הקרבת - כל זמן שביהמ"ק קיים הם נוהגים, אבל הנרות לעולם.

וברמב"ן במדבר (מ, 3) כתב וז"ל: ובלשון הזה מצאתיה במגלת סתרים לרבינו נסים שהזכיר האגדה הזו ואמר וכו', יש חנוכה אחרת שיש בה הדלקת הנרות ואני עושה בה לישראל על ידי בניך נסים ותשועה וחנוכה שקרויה על שמם, והיא חנכת בני השמונאי עכ"ל.

ומבואר מדברי המדרש ומדברי הרמב"ן שהנרות הללו שאנו מדליקין בחנוכה הם המה המשך למצות הדלקת המנורה של ביהמ"ק, ולזה כיון הבורא ית' כשהפס דעתו של אהרן הכהן באמרו 'שליך גדולה משלהם - אבל הנרות לעולם, וכשאמרה התורה הק' דבר אל אהרן ואמרת אליו

בהעלותך את הנרות וגו' אנו רואים וקוראים בין האותיות את ענין הנר חנוכה, ולאחר חורבן בית המקדש וחנוכת בני חשמונאי מצוה זו מסורה לכל ישראל, והדברים מבהילים ומעוררים חרדת קודש בלב כל, שאותה מנורה הטהורה שעמדה בהיכל ה' שבביהמ"ק המאירה בכל העולמות העליונים, מסורה לנו קרוצי חומר להדליקה ולהאיר בה. ועתה צא ולמד, עומד לו יהודי באשר הוא שם באחד מימי החנוכה ומברך אקב"ו להדליק נר חנוכה, ומדליק את הנר הריחו דומה באותה שעה לאהרן ובניו והחשמונאים הקדושים והטהורים, ובמעשה הדלקתו זו בכחו להאיר על שבעת קני המנורה הטהורה ומאיר עד העולמות העליונים וכאילו הוא עומד במקום אהרן ובניו.

ועל דרך זה שמעתי פעם על הא דאמרו חז"ל (סנהדרין כג.) הרואה נר חנוכה צריך לברך וכו', וכן פסקו בשו"ע (סי' תלע"ג ס"ג) כשרואה נר חנוכה מברך שעשה נסים, ולא מצינו ברכה זו בשאר המצוות זולת בנר חנוכה, והוא על פי מה שאמרו חז"ל ונפסק בשו"ע (או"ח סי' ר"ח א) הרואה מקום שנעשו בו נסים לישראל וכו' מברך שעשה נסים לאבותינו במקום הזה, ולפי מה שבארנו בדברי המדרש והרמב"ן שמעשה הדלקת נר חנוכה הוא המשך מדור דור להדלקת חנוכת החשמונאים א"כ כל מקום שמדליקים בו נר חנוכה ממשיכים לשם את המקום שעשה לנו נסים בימי החשמונאים ובכל מקום שרואים שם נר חנוכה נקרא מקום הנס כאילו שנתפשט עד לשם.

ושמעתי מהרב החסיד מו"ה רבי משה (חזן) לרמזן זצ"ל שסיפר שבהיותו בחצה"ק באיאן אצל אדמו"ר מרן הפחד יצחק זי"ע בחג הפסח ובימי הספירה הובן לו לאשורו מה שאנו אומרים בנוסח ספירת העומר, הרחמן הוא יחזיר לנו עבודת בית המקדש 'למקומה' וכו' ולכאורה תיבת למקומה מיותרת, דהלא וכי להיכן תחזור עבודת ביהמ"ק אם לא למקומה, אלא כשהיינו בבאיאן וראינו את עבודת הקודש, אמרנו לנפשינו, שאת עבודת בית המקדש יש לנו כבר, אולם עדיין מיחסר מקומו, וע"ז אנו מתפללים ומבקשים שיחזור למקומו.

ולזה כיון הרמב"ם במש"כ 'מצוה חביבה עד מאוד' כאותה חביבות וידידות שגילה ה' לאהרן הכהן באמרו 'בהעלותך את הנרות יאירו' וכמוש"כ לעיל בשם המדרש, אמנם המעיין במדרש יפלא, דלכאורה הלא הסומא כשמדליק את הנר לפקח הרי סוף כל סוף הפקח צריך לאור הנר, ובאמת יש לו

הנאת האור מהנר ושפיר שייד כאן תגמול והחזרת טובה, אבל כשאמר הקב"ה לישראל בהעלותך את הנרות יאירו, יפלא מאוד הרי סוף כל סוף וכי לאורו הוא צריך, אלא מכאן אנו רואים כאמור שע"י הדלקת המנורה יאירו כל העולמות העליונים וגורם נחת רוח לעילא, ואורה הנערב מוגיעה לשמי גבוהים שאין לנו קרוצי חומר שום השגה עד היכן הדברים מוגיעים, וה"ה בהדלקת נר חנוכה שהוא המשך למנורת ביהמ"ק וכל יהודי ויהודי בשעה שבא לקיים מצות נר חנוכה בכוחו להאיר כל העולמות וההיכלות העליונים באופן כה מופלג ונעלה עד שיחשוב כביכול שמחזיר טובה להשי"ת שהוא אור בעדינו ומגיה חשכנו.

והגה"ק מבארדיטשוב זי"ע **בספרו קדושת לוי** (קדושה שלישי), מבאר בקדשו טעם גם חנוכה למה נגלה החיבה והנם דוקא בשמן שבנר ולא בקרבנות? ומפרש ואומר בדרך משל לאב וכן שנפרדו זה מזה וכל זמן שאין הבן רואה את אביו יכול הבן לכבוש געגועיו לאביו, אולם כשרואה את אביו מבעד לחלון הבית ואין מניחים אותו להכנס אין בכח האב והבן לכבוש געגועיהן ועושים כל מצדקי להפגש זה עם זה, והנמשל הוא שכשנכנסו היוונים לביהמ"ק ובטלו את העבודה עדיין נשאר בידי ישראל חלק מעבודת המנורה ע"י שהדליקו נרות בביהמ"ק וכן הדליקו נר שבת ולכן בכח נרות קדושים הללו המשיכו געגועים מאב הרחמן לבניו הנאנחים, ולכן כשגברו רחמי האב נגלה אליהם ע"י שמן של נר, ודוקא ע"י השמן והנר גברו הגעגועים ולכן נעשה בו הנם, עכתד"ק יעו"ש.

ועל משקל דברי קדשו אפשר להעמיס, שאף אנו בימי גלותינו עתה, חביבה עלינו מאוד מצות נר של חנוכה והרי היא כהמשך לעבודת בית המקדש כאמור, ולכן ימים אלו מסוגלים לעורר את האהבה הישנה אהבת אב לבנים, ובעת הדלקת נרות אלו אזי אור זיוום בוקע ועולה ומעורר לעילא כיסופין לבנין הבית ולעבודת בית המקדש על כל אופני העבודה, וכפי גודל החביבות שלנו בעת הדלקת נר חנוכה כך גם גודל החביבות והגעגועים שמתעורר למעלה כאב הנכסף והמתגעגע לראות את בנו בביתו ומתענג ומתרפק על אהבתו, ולכן כתב הרמב"ם מצות נר חנוכה מצוה חביבה היא עד מאוד וצריך אדם להזהר בה, ומי חכם ישכיל על זאת להוסיף בחביבות ועריבות ותענוג ע"י הכנה ראויה, ובזכות מעשה הדלקת נר חנוכה יתעורר עלינו אור השחר כמאד"כ (קט"ז נ"ח, ט) 'אזי יבקע כשחר אורך' בבנין ביהמ"ק ותשועת ישראל.

